

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

zapsaný spolek

Nabídka programu na první pololetí roku 2024

Milí čtenáři,

přinášíme vám další pololetní program a doufáme, že si z něj opět vyberete. Nabízíme pestrou směsici akcí, od tradičních veřejných odborných přednášek přes komentované prohlídky právě pořádaných výstav, exkurze na vědecká pracoviště, vycházky s odborníky na zajímavá místa, koncerty, workshopy i populární zájezdy. Aktivně budou pracovat i naše zájmové sekce, které vás zvou na své pravidelné schůzky.

Na poslední členské schůzi, konané 29. listopadu 2023, byl zvolen nový výbor VSMO. Do vedení naší společnosti byli opět zvoleni Milena Benešová, Alena Burešová, Amos Děkančík, Leoš Jurásek, Pavlína Kalábková, Dimitrolos Krajčí, Anna Petrželová, Jiří Suchomel, Jakub Ráliš a Marta Žemličková. Novou členkou výboru se stala prof. PhDr. Jana Burešová, CSc. z Historické sekce VSMO. Na první prosincové schůzi, pak členové výboru volili a potvrdili ve funkcích na další dva roky předsedkyni výboru P. Kalábkovou, dva místopředsedy výboru A. Burešovou a D. Krajčího, tajemnici A. Petrželovou a pokladní M. Benešovou. V nezměněné podobě bude pracovat i Revizní komise VSMO ve složení Ivana Koucká, Bohumila Kühnová a Ivana Peluhová.

Na snímku nahoře: Ve středu 29. listopadu 2023 na slavnostní členské schůzi jsme pokřtili novou knihu o dějinách VSMO a jejího předchůdce Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci. Jejími autory jsou Jana Burešová a Miloš Hlava z katedry historie Filozofické fakulty UP. Knihu si lze stále koupit i v naší kanceláři, členové VSMO ji zde mohou získat za sníženou cenu.

Muzejní středy

Není-li uvedeno jinak, přednášky se budou konat vždy ve středu od 17 hodin v Radeckého sále Vlastivědného muzea v Olomouci (dále VMO) na náměstí Republiky 5.

24. ledna – Erbenova Kytice – specifický fenomén v české hudební kultuře. Přednáší prof. PhDr. Alena Burešová, CSc. Připravila Hudební sekce.

31. ledna – Archeologické výzkumy na střední Moravě v roce 2023. Přehled nejvýznamnějších archeologických výzkumů představí zástupci Archeologického centra Olomouc, Národního památkového ústavu, ú. o. p., Olomouc, Ústavu archeologické památkové péče Brno a dalších organizací působících v našem regionu. Moderuje Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D. Připravila Archeologická sekce.

7. února – Spolky a jejich podíl na formování občanské společnosti Prostějova. Další z cyklu přednášek k dějinám Prostějova pronese Mgr. Oldřich Václavík ze Státního okresního archivu v Prostějově. Připravila Historická sekce.

14. února – Veřejné vzlety Ing. Jana Kašpara na Hané. Jan Kašpar, první Čech, který vzlétl v letadle těžším vzduchu, v letech 1910 a 1911 létal také na Hané. Jeho vzlety vyvolaly především v Olomouci a Prostějově národnostní vášně, neboť se je Němci v těchto městech snažili všemožně znemožnit. Přes vzniklé spory mezi německým a českým obyvatelstvem byly všechny Kašparovy produkce úspěšné. Přednáší Michal Plavec z Národního technického muzea v Praze. Připravil Historický ústav VMO ve spolupráci s VSMO.

21. února – Fungování olomoucké bastionové pevnosti v 18. a 19. století. Další z cyklu přednášek o vojenské historii našeho města představí Mgr. Petr Hofman, autor projektu Bastionka Olomouc. Připravila sekce Historická Olomouc.

28. února – Rok české hudby. Besedu s hudebními ukázkami pod vedením Ing. Ladislava Kunce připravila Hudební sekce.

6. března – Různé podoby detektiva Hercula Poirota ve filmovém zpracování. Další ze série přednášek o detektivkách realizovaných Mgr. Michalem Sýkorou, Ph.D., z Katedry divadelních a filmových studií Filozofické fakulty UP v Olomouci. Připravila Literárně historická sekce.

20. března – Odstupte, strany pekelné... Zaklínací texty moravského venkova v 18.-19. století. Přednáška bude představovat zaklínací texty, které ve chvíli potřeby používali především lidé z nižších sociálních vrstev v 18. a 19. století na Moravě. Škála zaklínání je velmi široká, texty měly různou působnost – jejich cílem bylo ochránit, vyléčit, získat lásku, ale i záměrně uškodit. Jsou známé texty k zaklínání povětrí, ohně, k zastavení stěly, proti hanbě apod. Tato zaklínání stavěla na víře v sílu slov, která měla působit magicky, pokud byla pronesena v určitém kontextu. Zaklínací texty byly směsí modliteb a zaklínání. Přednáška ukáže, jaké magické prostředky texty k dosažení cíle využívaly. Zmíní se také specifika rukopisných zaklínání a jejich odlišnosti od tištěné produkce, která podléhala cenzuře. Přednáší Mgr. et. Mgr. Anna Grůzová, Ph.D., odborná vědecká pracovnice Moravské zemské knihovny v Brně. Připravila Národopisná sekce.

27. března – Historie Vědecké knihovny v Olomouci. Přednášejí Mgr. Miloš Korhoň a Mgr. Lubomír Novotný, kurátoři z oddělení s názvem Správa fondu a historické fondy VKOL. Připravily sekce Literárně historická a Historická Olomouc. Akce se koná v přednáškovém sále Vědecké knihovny v Olomouci v Červeném kostele na Bezručově ulici. Začátek již v 16.30 hodin.

3. dubna – Astrologická pomlázka. Přednášky z vybraných témat určených široké veřejnosti. Organizuje Astrologická sekce.

10. dubna – Jakub Lolek: Paměti z mého života. Představení prvních tří svazků pamětí významného severomoravského historiografa a etnografa, učitele a buditele, který je spojen s Uničovskem, Olomoucí, Konickem, Loštickem a Zábřezskem. Přednáší editorka svazků PhDr. Jaroslava Čajová. Připravila Historická sekce.

17. dubna – Radim Himmler – historik, znalec starých hodin i olomouckého orloje a současný ředitel Muzea Komenického v Přerově. Beseda s dalším absolventem Slovanského gymnázia v Olomouci. Moderuje Mgr. Nikola Hirnerová, Ph.D. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

24. dubna – Legenda o kněžně Libuši v italské barokní opeře v Olomouci. Přednáší doc. Mgr. Jana Spáčilová, Ph.D., z Katedry muzikologie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila Hudební sekce.

15. května – Vzpomínkový podvečer na Josefa Jařaba – amerikanistu, literárního historika, prvního polistopadového rektora Univerzity Palackého, prvního olomouckého senátora a nositele řady státních ocenění. Součástí akce bude přednes několika vzpomínek Jařabových přátel z připravovaného sborníku o této osobnosti. Připravila sekce Literárně historická společně s prof. PhDr. Ingeborg Fialovou, Dr., z Filozofické fakulty UP Olomouc.

22. května – Šperky a ozdobné předměty z mincí. Přednáška spojená s prezentací unikátní sbírky Ing. Josefa Moši. Pořádá Numismatická sekce.

29. května – Jantarové artefakty v archeologických nálezech. Nové poznatky o původu, distribuci a použití jantaru v pravěké Evropě. Přednáší doc. Mgr. Martin Golec, Ph.D., ze sekce archeologie Katedry historie Filozofické fakulty UP v Olomouci. Připravila Archeologická sekce.

5. června – Rozmanité ekosystémy Peru a Bolívie – od ledovců po prales. Přednáší doc. Ing. Radim Matula, Ph.D., z Katedry ekologie lesa, Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze. Připravila Přírodovědná sekce.

12. června – Sattler a Sadler – sochař a malíř olomouckého baroka. Přednáší Mgr. Zuzana Macurová, Ph.D., z Katedry dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila sekce Historická Olomouc.

19. června – Čtyři století uměleckého sběratelství. Historik specializující se na kulturní dějiny novověku, pedagog Univerzity Karlovy a vědecký pracovník Moravského zemského muzea v Brně prof. PhDr. Vít Vlnas, Ph.D., pohovoří o sociálním kontextu výtvarného umění, především o fenoménu uměleckého sběratelství a mecenášství. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

Komentované prohlídky a výstavy

Středa 17. ledna od 17 hodin – Komentovaná prohlídka výstavy s názvem Chrám moudrosti, jezuitská univerzita v Olomouci 1573–1773. Provází PhDr. Filip Hradil, spoluautor výstavy a odborný pracovník Historického ústavu Vlastivědného muzea v Olomouci. Ve spolupráci s muzeem připravila Historická sekce. Koná se ve Vlastivědném muzeu.

Od 8. února do 24. března – Bohumil Švéda – restrospektivní výběr fotografií známého rýmařovského fotografa bude k vidění na chodbách v přízemí VMO. Slavnostní otevření ve čtvrtek 8. února v 17 hodin. Pořádá Fotografická sekce.

Středa 13. března od 17 hodin – Komentovaná prohlídka výstavy s názvem Průmyslové muzeum císaře Františka Josefa v Olomouci. Výstava o jednom z předchůdců dnešního olomouckého muzea, které sbíralo užité umění a podílelo se na definování fenoménu designu na přelomu 19. a 20. století. Provází Mgr. Robert Šrek, autor výstavy a odborný pracovník Historického ústavu Vlastivědného muzea v Olomouci. Ve spolupráci s muzeem připravila sekce Historická Olomouc. Koná se ve Vlastivědném muzeu.

Úterý 23. dubna od 16 hodin – Komentovaná prohlídka chrámu sv. Mořice včetně historických varhan. Provází Ing. Ladislav Kunc. Sraz před vstupem do kostela v ulici 8. května v Olomouci. Připravila Hudební sekce.

Úterý 14. května od 16.30 hodin – Komentovaná prohlídka Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty UP. Provází vedoucí Mgr. Václav Dvořák. Sraz před vstupem do zahrady v ulici U Botanické zahrady. Připravila Přírodovědná sekce.

Sobotní vycházky

6. dubna – Molitorův dům a Dómská čtvrť v Olomouci. Návštěva historického Molitorova domu z roku 1890 s ko-

mentovanou prohlídkou společných prostor a Molitorovy knihovny s aktuální výstavou. Dějinami okolní Dómské čtvrti a příběhy jejích obyvatel provede Mgr. Jan Jeništa, Ph.D., ze spolku Za krásnou Olomouc. Sraz v 10 hodin před vstupem do parku (Bezručových sadů) v Kosinově ulici v Olomouci. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

13. dubna – Plumlov. Prohlídka nově zapsané národní kulturní památky a dalších významných míst ve městě na úpatí Dražanské vrchoviny. Vede PhDr. Ivana Koucká, Ph.D. Sraz v 9 hodin před vstupem do zámeckého areálu v Plumlově. Doprava vlastní – například vlakem z Olomouce do Prostějova v 7.34 (příjezd 7.59) a autobusem v 8.25 do Plumlova (příjezd 8.44). Připravila Historická sekce.

20. dubna – Za tajemstvím loštických pohárů. Prohlídka muzejní expozice, míst archeologických výzkumů i nově identifikovaných lokalit spojených s možnou těžbou hrncířské hlíny pro výrobu pozdně středověkých pohárů, které se objevovaly i na královských stolech Evropy. Vede Bc. Karel Faltýnek. Sraz ve 12.30 před Památkem Adolfa Kašpara v Lošticích. Doprava vlastní. Například vlakem v 10.33 do Moravičan a odtud v 11.05 autobusem do Loštic. Připravila Národopisná sekce.

27. dubna – Olomouc archeologická – 6. část. Archeologická vycházka po starých Bělidlech (Sokolská ulice). Stopy zmizelé Olomouce postupně odkrýváme s olomouckými archeology z Univerzity Palackého a Národního památkového ústavu. Sraz je v 10 hodin u bronzového modelu Olomouce na Horním náměstí. Společná akce sekce Archeologické a Historické Olomouce.

4. května – Olomouc pevnostní – od Michalského výpadu v Bezručových sadech do parku pod katedrálou sv. Václava. Třetí z plánovaného cyklu procházek po olomoucké pevnosti s Mgr. Petrem Hofmanem, autorem projektu Bastionka Olomouc. Sraz v 10 hodin před vstupem do Korunní pevnůstky. Připravila sekce Historická Olomouc.

11. května – Jarní botanická vycházka do okolí Grygova. Provází doc. Mgr. Martin Dančák, Ph.D., z Katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Sraz v 9 hodin před železničním nádražím v Grygově. Doprava vlastní – možnost využití vlaku z Olomouce, hl. n., v 8.34, plánovaný příjezd do Grygova je v 8.38 hod. Připravila Přírodovědná sekce.

Neděle 19. května – Za židovskými památkami města Holešova. Provází Mgr. Daniel Soukup, Ph.D., z Centra judaistických studií Filozofické fakulty Univerzity Palackého. Sraz v 9 hodin u fontány na náměstí Ed. Beneše v Holešově. Doprava vlastní. Je možné využít vlaky z Olomouce a přestoupit v Hulíně. Možné odjezdy vlaků z Olomouce jsou 7.31, přestup v Hulíně 8.04. Připravila Literárně historická sekce.

25. května – Olomouc archeologická – 7. část. Archeologická vycházka po Michalském návrší. Stopy zmizelé Olomouce postupně odkrýváme s olomouckými archeology z Univerzity Palackého a Národního památkového ústavu. Sraz v 10 hodin před schody do kostela sv. Michala na Žerotínově náměstí. Společná akce sekce Archeologické a Historické Olomouce.

Koncerty

Pátek 7. června od 18.30 hodin – Koncert z díla českých a světových skladatelů v chrámu Panny Marie Sněžné. Koncert se koná v rámci akce Noc kostelů. Pořádá Hudební sekce pod vedením ing. Ladislava Kunce.

Od 16. června do 29. července – 27. ročník hudebního festivalu Baroko 2024, který je tentokrát zaměřen na českou hudbu a opery s původními českými texty z období baroka, klasicismu a raného romantismu. Kromě novodobých premiér oper a kantorské hudby jsou zařazeny i písňové recitály, které patří mezi nejtypičtější projevy českého národního obrození. Festival dramaturgicky připravil Mgr. Tomáš Hanzlík, Ph.D. Podrobný program s přesnými termíny a místy konání bude uveřejněn nejpozději na začátku června 2024 na různých propagačních místech nebo na webových stránkách festivalu www.festivalbaroko.cz. Členové VSMO budou mít v rámci festivalu snížené vstupné.

Zájezdy

Na zájezdy se bude možné přihlásit pouze osobně v kanceláři VSMO od 3. ledna do konce února 2024. Jízdné na zájezdy bude možné zaplatit buď osobně v kanceláři VSMO nebo převodem na účet společnosti od března do dubna 2024. Číslo účtu a pokyny k platbě budou zveřejněny na webových stránkách VSMO. Pro odhlásování ze zájezdu platí nastavená pravidla – ze zájezdu je možné se odhlásit s nárokem na vrácení peněz za jízdné nejpozději týden před konáním akce. Pokud se bude chtít někdo odhlásit po tomto datu a bude chtít vrátit peníze, musí si zajistit sám náhradníka, který mu částku uhradí.

8. června – Perly Vysočiny – Telč a Třešť. Prohlídka zámku v Telči, obou městských historických jader, expozice betlémů a bývalé synagogy v Třešti. Vede prof. PhDr. Alena Burešová, CSc. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici v Olomouci. Předběžná cena: 500 Kč za jízdné plus předpokládané vstupné 250 Kč.

15. června – Antická Bratislava. Prohlídky hradu Devín, antické Gerulaty a Archeologického muzea Slovenského národního muzea v Bratislavě. Vede Mgr. Pavlína Kalábková, Ph.D. Odjezd v 7 hodin ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici v Olomouci. Předpokládaný návrat až mezi 19. a 20. hodinou. Předběžná cena: 750 Kč za jízdné plus předpokládané vstupné dospělí 16 eur, senioři/děti 8 eur. Vzhledem k zahraničnímu zájezdu doporučujeme účastníkům zřídit si cestovní pojištění a vzít si s sebou jídlo a pití na celý den.

Workshopy

V roce 2024 navazujeme na spolupráci s Regionálním pracovištěm pro tradiční lidovou kulturu Olomouckého kraje. Připravili jsme pro vás společně další workshopy – aktivní setkání, při kterých se můžete něco naučit či se v něčem zdokonalit pod

vedením odborných lektorů. Pokud budete mít zájem, je nutné se na ně přihlásit předem - minimálně týden před konáním akce, a to u Mgr. Andreji Mrkusové z Vlastivědného muzea v Olomouci. Kontakt na ni je buď na adrese Vlastivědné muzeum Olomouc, nám. Republiky 5, 779 00 Olomouc, nebo e-mail tlk@vsmo.cz či mobil 778 744 868. Na workshopech se také budete podílet drobným finančním příspěvkem. Workshopy tradiční lidové kultury budou realizovány v Radeckého sále Vlastivědného muzea na nám. Republiky 5 v Olomouci.

Materiál a drobné občerstvení budou zajištěny. Účastnický poplatek za jednu lekci: dospělí 150 Kč, senioři 100 Kč, děti od 6 do 15 let 50 Kč.

Drátování – úterý 19. března od 15 do 17 hodin. Pod dohledem litovelské hrnčičky Miluše Hrachovinové se naučíte základní techniky drátování na keramice. S sebou si můžete přinést vlastní hrníček nebo jinou nádobu, kterou byste chtěli drátováním ozdobit nebo i opravit.

Pletení ze slámy – úterý 23. dubna od 15 do 17 hodin. Pod dohledem Miloslavy Zatloukalové, Nositelky tradice lidového řemesla, vás naučíme různé techniky pletení ze slámy, které lze využít pro tvorbu krásných slaměných dekozací. Workshop volně navazuje na lekci konanou v listopadu 2023, je ale vhodný i pro začátečníky.

Schůzky ostatních zájmových sekcí

Ostatní zájmové sekce se scházejí na pravidelných schůzkách v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO. Kontakty na jednotlivé sekce jsou zveřejněny na webových stránkách www.vsmo.cz. Všichni noví zájemci o členství jsou vítáni.

Astrologická sekce se schází každou lichou středu od 17 hodin v kanceláři VSMO.

Sekce Dějin lékařství se sejde v Radeckého sále ve dvou pátečních termínech 1. 3. a 31. 5. První akce bude mít na programu přednášku prof. MUDr. Jiřího Ehrmanna, CSc., o historii virových zánětů jater. Program druhé akce bude ještě upřesněn. Začátek v 15 hodin.

Sekce Esperanto se schází každý čtvrtek od 16 do 18 hodin v kanceláři VSMO.

Fotografická sekce se schází každé druhé a čtvrté úterý v měsíci (tj. 9. 1., 23. 1., 13. 2., 27. 2., 12. 3., 26. 3., 9. 4., 23. 4., 14. 5., 28. 5., 11. 6. a 25. 6.) od 16 hodin v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO (tučně jsou vyznačena setkání v Radeckého sále). Výsledky práce členů sekce lze sledovat i na www.vsmo.rajce.idnes.cz.

Genealogická sekce se schází každé třetí úterý v měsíci od 15 hodin v kanceláři VSMO (tj. 9. 1., 20. 2., 19. 3., 16. 4., 21. 5. a 18. 6.). Trvá také pozvání k účasti pro ty, kteří mají zájem o zpracování rodokmenu svého rodu či pro další zájemce o činnost sekce.

Kaktusářská sekce má naplánována svá setkání včetně odborných přednášek v Radeckého sále VMO v sobotních termínech 3. 2., 2. 3., 6. 4. a 4. 5. 2024 od 9 hodin. Kaktusáři vyrážejí i na zájezdy, a to 1. 6. na Jihlavsko a 9.–11. 8. do severních a západních Čech.

Numismatická sekce se schází každou třetí sobotu v měsíci v Radeckého sále VMO od 8 hodin (tj. 20. 1., 17. 2., 16. 3., 20. 4., 18. 5. a 15. 6.) a každou první středu v měsíci v 15 hodin v užším kruhu ve Svatováclavském pivovaru (tj. 3. 1., 7. 2., 6. 3., 3. 4., 1. 5. a 5. 6.). V prvním pololetí 2024 mají numismatici tento program: 20. 1. Medaile Jana Graubnera z dílen českých medailérů Zemana, Vitanovského a Souška – Ing. Josef Moša, 17. 2. Import pozdně antických a raně středověkých mincí na území Moravy – pokračování – Mgr. Pavel Kašpar, 16. 3. Výroční členská schůze numismatické sekce (včetně aukce), 20. 4. Základy numismatiky, ukládání a ošetřování mincí, medailí a bankovek – řídí výbor, 18. 5. Poškození peněz, losovací, kačení, zlodějské... mince – Ing. Josef Moša, 15. 6. Medailerská tvorba Julia Pelikána – Pavel Doležal. V plánu je i společná exkurze do Litovle a jejího muzea (termín bude upřesněn).

Nabídka dalších činností

Mykologická poradna bude pokračovat během houbařské sezóny každé pondělí od 16 do 17.30 hodin v kanceláři VSMO. Přesný termín, od kterého bude poradna otevřena, bude zveřejněn na webových stránkách a na nástěnce VSMO.

Provoz kanceláře VSMO, z. s., a organizační pokyny

Kancelář se nachází v přízemí budovy Vlastivědného muzea v Olomouci, náměstí Republiky 5. Kancelář je otevřena od ledna do června 2024, a to každé pondělí od 14 do 16 hodin a ve středu od 15 do 17 hodin.

Program VSMO je zveřejněn na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz a pravidelně se objevuje i v akcích na webových stránkách www.olomouc.cz a na nástěnce VSMO umístěné před vstupem do VMO na náměstí Republiky v Olomouci.

Kontakty na výbor VSMO a jednotlivé sekce jsou zveřejněny na webových stránkách společnosti.

Členské příspěvky za rok 2024 je možné zaplatit buď osobně v kanceláři VSMO, nebo převodem na účet společnosti. Pokyny k platbě na účet jsou uvedeny na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz. Nemá-li člen ještě novou průkazku (v podobě vydání z roku 2023), je nutné si ji po zaplacení na účet vyzvednout osobně v kanceláři.

Omluvte prosím předem možné změny programu. Včas o nich budeme informovat na webových stránkách společnosti a na nástěnce VSMO.